

ARTIKEL 8

Flerspråkiga arbetsformer för nyanlända elever

Den här texten handlar om hur du som undervisar nyanlända elever i årskurs 7–9 eller på Språkin introduktion kan använda flerspråkighet som resurs i din undervisning. Huvuddelen av texten är en personlig redogörelse från det arbetsområde då jag för första gången omsatte teorin om transspråkande i praktik tillsammans med kollegor och elever. Därefter följer ett avsnitt som är tänkt att användas som utgångspunkt för reflektion och diskussion.

För en närmare beskrivning av transspråkande ur ett svenskt perspektiv rekommenderar jag Gudrun Svenssons bok *Transspråkande i praktik och teori*, som innehåller flera konkreta exempel från en svensk grundskola. Flera resurser om transspråkande finns på Nationella centrum för svenska som andraspråks webbplats: www.andrasprak.su.se.

När det vanliga sättet att undervisa inte funkar

Som lärare kommer man ibland till en punkt där man inser att ens vanliga sätt att undervisa inte kommer att fungera. Någoting rubbar tryggheten man har känt i klassrummet. Istället infinner sig en känsla av att ha tagit sig vatten över huvudet. Så var det för mig en eftermiddag hösten 2015. Jag satt vid mitt skrivbord och skulle planera ett antal lektioner inför ett författarbesök som arbetslaget hade bokat in några veckor senare. Jag ville förbereda mina elever så att de skulle få ut så mycket möjligt av besöket. Mitt mål var att få in eleverna i den litterära värld som författaren hade skapat. Problemet var att jag inte hade en aning om hur det skulle gå till.

Jag arbetade som lärare i svenska som andraspråk på Språkin introduktion och undervisade en grupp nyanlända elever med kort skolbakgrund. Eleverna kom från bland annat Afghanistan, Somalia, Mongoliet, Eritrea, Syrien, Irak, Ecuador och Chile och de flesta hade varit i Sverige mindre än ett år. Dessutom undervisade jag en grupp elever som var nära att nå målen för årskurs 9 i svenska som andraspråk. Båda grupperna skulle möta poeten och dramatikern Athena Farrokhzad. På skrivbordet framför mig låg hennes diktsamling *Vitsvit*. Jag tog upp den, betraktade en stund mitt eget förvirrade ansikte på det spegelblanka omslaget och slog upp första sidan:

Min familj anlände hit i en marxistisk idétradition

Min mor fyllde genast huset med prydnadstomtar
Vägde plastgranens för- och nackdelar mot varandra
som om problemet vore hennes

På dagarna skiljde hon mellan långa och korta vokaler
som om ljuden som kom ur hennes mun
kunde tvätta bort olivoljan ur huden

Språket som mur

Jag ville ta med mina elever in i Farrokhzads poetiska värld, in i hennes språk, så att de skulle känna sig hemma där när författaren kom på besök. I vanliga fall mötte de ett språk som låg strax ovanför deras egen nivå i klassrummet, men Farrokhzads språk svävade långt ovanför deras huvuden. Eller? Där fanns öppningar. Dels formen: ett antal återkommande röster som genom hela diktsamlingen inleder de få textraderna på varje sida med fraserna ”Min mor sa”, ”Min far sa” och så vidare. Dels innehållet som kretsar kring migration, krig, rasism och familj. Det var anledningen till att vi hade bjudit in just Farrokhzad. Men hur skulle jag få in eleverna i hennes språkliga värld? En av mina vanliga strategier för att förklara svåra ord var att beskriva, ge exempel och använda gester flitigt och yvigt. Men vem som helst förstår att det är omöjligt att ställa sig och förklara orden i utdraget ovan. Inga gester eller charader i världen kan avtäcka ordens betydelser och samtidigt bevara upplevelsen av att möta denna poesi – en upplevelse öppen för förvirring, identifikation, smärta, skam eller något helt annat. Det var den jag var ute efter. Men hur? Det svåra språket var en mur som mina elever aldrig skulle kunna klättra över på egen hand.

Utanför fönstret blev det mörkt och en efter en packade kollegorna ihop sina saker och gick hem. Till sist var jag ensam kvar i arbetsrummet med mina tillkortakommanden. Då rasslade det till i huvudet. Plötsligt mindes jag Ofelia Garcías föreläsning¹ på den stora andraspråkskonferensen Symposium 2015 på Stockholms universitet några veckor tidigare. I sin presentation av teorin om transspråkande (på engelska *translanguaging*) och dess pedagogiska implikationer hade hon betonat att transspråkande inte bara handlar om att *tillåta* flera språk i klassrummet, utan att *planera* för det. ”Pling, pling”, sa det i skallen på mig. ”Planera för att eleverna ska kunna dra nytta av alla sina resurser i klassrummet! Vägen till Farrokhzads poesi går via deras modersmål och deras förförståelse.”

1. <http://www.andrasprak.su.se/konferenser-och-symposier/symposium-2015/program/the-transsprakande-current-in-language-education-1.231363>

Dörren och nyckeln

Genast visste jag hur jag skulle lägga upp arbetet. Jag gjorde en powerpoint där jag utgick ifrån att Farrokhzad är poet och dramatiker. Ordparet *poesi* och *teater* fick bli dörren till förståelse och elevernas modersmål nyckeln som öppnade den. Det tog mig fem minuter att översätta de två orden till alla språk som fanns i klassen. För säkerhets skull bad jag sedan en kollega som talade arabiska och persiska att kontrollera orden, eftersom jag inte kunde tyda de arabiska bokstäverna. Nästa dag visade jag presentationen med de två bilderna i klassrummet:

Ordet *teater* på elevernas språk

Ordet *poesi* på elevernas språk

Det första jag gjorde var att låta eleverna läsa orden högt på sina respektive språk. Det visade sig att ordet *teater* lät ungefär likadant på nästan alla språk. För min egen del blev det en aha-upplevelse som gjorde att jag kunde tyda ett tecken i den tigrinska skriften. När jag hörde eleven säga t-ljudet två gånger förstod jag vilket tecken det hörde ihop med. Det liknade ju till och med ett latinskt *t* till formen! En glipa öppnade sig till ett språk som till dess hade varit en ointaglig fästning för mig. När de olika skriftsystemen blev till ljud uppenbarade sig det gemensamma, ett enda ord som knöt oss samman. Bara det skulle man kunna bygga en lektion på! Men eleverna fick istället berätta om sina erfarenheter av teater och på så vis gick vi direkt in i begreppets innehåll. Samma sak med *poesi*: eleverna fick läsa ordet och vi talade om vad *poesi* kan vara.

Flerspråkiga arbetsformer

Därefter delade jag ut en sida från *Vitsvit* och lät eleverna översätta raderna till sina egna språk. ”Använd alla verktyg ni vill”, sa jag. ”Använd lexikon, Google translate eller varandra. Men kom ihåg att Google inte är någon poet. Det är ni som ska göra poesi av det!”

Raderna som eleverna fick översätta var följande:

Min mor sa: I en livstid avundades jag din fars trauman
Tills jag insåg att mina egna var långt mer anmärkningsvärda

Min mor sa: Jag har spenderat en förmögenhet på dina pianolektioner
Men på min begravning kommer du att vågra spela

Det tog ungefär en halvtimme för eleverna att skriva motsvarande rader på sina modersmål. De arbetade målmedvetet och med viss möda. Under tiden gick jag runt och hjälpte till så gott jag kunde. Det visade sig vara väldigt intressant. Vissa språk kunde jag gå in på ganska detaljerad nivå och diskutera: engelska, franska och spanska. Men hur gör jag som lärare för att hjälpa en elev att skriva på ett språk vars alfabet jag inte ens kan dechiffrera? Jag upptäckte att jag kunde ta fasta på de två kolon som finns i texten. De fungerade som landmärken när jag närmade mig elevernas översättningar. Helt vilse var jag alltså inte. Jag satte mig hos en elev som översatte till arabiska och bad honom läsa sin text. Sedan lyssnade jag mycket noga. Då noterade jag att frasen ”Min mor sa” inte lät likadant de två gångarna den förkom. ”Varför?” frågade jag. Det visade sig att eleven hade översatt ordet mor på två olika sätt: *ummi* (mor) och *walidayn* (förälder). Det blev en diskussion om stilvärdet hos det svenska ordet mor och eleven ändrade sin text. Sedan gick jag till några elever som arbetade med somaliska. En av dem läste sin text högt för mig. Då sa plötsligt hans kamrat: ”Men det står inte *pengar* på svenska!” Vi gick tillbaka till den svenska texten och undersökte. Där fanns ordet *förmögenhet* och vi kunde fördjupa oss i de båda ordens betydelse för att ringa in vad det var Farrokhzad skrev om. Den här korta stunden insåg jag dels att jag inte behöver behärska elevernas språk för att kunna dra nytta av dem på ett mycket konkret sätt i min undervisning, dels att jag kunde nå djupare in i ett ämne eller innehåll om eleverna fick använda sina språk tillsammans med svenskan. Men det mest påtagliga kvittot på att det var en väl använd halvtimme i klassrummet fick jag när lektionen var slut. En elev kom med andan i halsen och sa att han hade varit hos skolsköterskan. ”Vad missade jag?” Eftersom han talade arabiska kunde jag visa en av de andra arabisktalande elevernas översättningar. ”Detta har vi gjort” sa jag. Eleven läste de fyra raderna, lade sedan handen mot sitt bröst och gav ifrån sig ett ”oouff”. Upplevelsen, där var den! Rakt i bröstet.

En elev översätter poesi med hjälp av Google translate.

I nästa steg fick eleverna skriva egna textrader på svenska med inspiration från *Vitsvit*. Den återkommande formen med "Min mor/far/bror sa" inspirerade till en rad personliga formuleringar. Här vill jag inflika en kommentar om att öppna för de personliga erfarenheterna i skrivande på skoltid. Som lärare och författare har jag upplevt att det finns ett starkt behov hos många elever att uttrycka egna erfarenheter i skrift. Samtidigt finns det alltid elever som absolut *inte* vill skriva om sina egna liv. Min bestämda uppfattning är att båda inställningarna ska respekteras, och jag brukar därför vara tydlig med att man själv får välja om man vill skriva om egna upplevelser eller hitta på. I ett klassrum med nyanlända elever från hela världen finns en outtömlig källa av personliga erfarenheter att ta del av, men det måste ske på elevernas egna villkor. Farrokhzads poesi öppnade för att reflektera kring personliga erfarenheter tillsammans. Den visar också hur språket kan användas för att skriva om det allra svåraste – en insikt att ta fram den dag man själv bestämmer sig för att fatta pennan.

Skrivuppgiften genomfördes i alla grupper som skulle träffa Athena Farrokhzad. Varje elev skrev en eller flera rader efter den givna formen. Sedan sammanställdes allt i ett kollektivt verk som fick titeln *Replik till Farrokhzad*. De korta textraderna klistrades upp på några stora svarta ark som sattes upp på en synlig plats i skolan. Många elever kom spontant fram och läste texten, som lät de enskilda eleverna förbli anonyma och samtidigt bildade en kör av röster från skolan.

Genom att arbeta genomtänkt och med ett tydligt mål lade vårt arbete grunden för ett mycket fint möte mellan våra elever och författaren. Farrokhzad lyssnade till elevernas översättningar, läste deras replik och talade om och skapade ny poesi tillsammans med ungdomarna. Att hon själv behärskar flera språk var en styrka. När jag långt senare läste en text av Farrokhzad i Pedagogiska magasinet² tänkte jag tillbaka på just den dagen. Rubriken var: "Översättning är min superkraft".

Under besöket stannade Farrokhzad vid det kollektiva verket och fotograferade det. Hon lade senare upp bilden på sin Facebooksida. Över tusen personer

2. <http://pedagogiskamagasinet.se/oversattning-ar-min-superkraft/>

”... Men jag tror också att den känslomässiga förståelsen ibland kan bana väg för den språkliga och intellektuella förståelsen.”

gillade bilden och många skrev kommentarer. Mitt mål hade varit att eleverna skulle gå in i Farrokhzads poetiska värld, men arbetet slutade med att de byggde vidare på den utifrån sina egna erfarenheter och nådde utanför skolans väggar. Läroplanens ord om att främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse gör sig påmind, liksom skrivningarna om att människor utvecklar sin identitet och uttrycker känslor och tankar genom språket. Vägen dit gick genom ett strukturerat arbete som inkluderade elevernas egna erfarenheter och förkunskaper, poetiska texter, elevernas modersmål, det svenska språket samt en växelverkan mellan enskilda och kollektiva arbetsformer.

Vad är förståelse?

En kritisk läsare frågar sig nu möjligen om eleverna verkligen förstod språket i Farrokhzads texter och framträdande. Om man med förståelse menar att begripa varje enskilt ord i en text så är svaret nej. De förstod mycket, men inte allt. Om man istället tänker sig att förståelse även har en relationell och emotionell dimension så är svaret ett annat. Låt mig illustrera vad jag menar. I en klass spelade jag upp en ganska lång sekvens där Farrokhzad själv läser *Vitsvit*. Eleverna fick lyssna och sedan berätta vad de hade förstått. Som väntat tyckte många att det var svårt. Vi började med att lista alla ord som eleverna hade uppfattat. En förståelse började ta form. Sedan fick eleverna reflektera fritt. Flera av dem hade tankar om poetens egen röst och röstläge. Men det mest intressanta var den elev som räckte upp handen och sa: ”Det finns politik i det!” Det var väldigt träffsäkert. Exakt vad det var som fick eleven att uppfatta den politiska dimensionen i Farrokhzads verk vet jag inte, men jag känner igen känslan av att lyssna på ett samtal på ett främmande språk och plötsligt bli varse vad samtalet handlar om – utan att egentligen förstå enskilda ord eller yttranden. Den typen av förståelse tar en annan väg än lexikonvägen, och når kanske djupare in i oss, i alla fall ibland. Nu vill jag på intet sätt argumentera för att lexikon eller ordförståelse är oviktiga. Tvärtom är det en av de viktigaste faktorerna för att klara av utbildning och arbete. Språket är en förutsättning för förståelse, som i sin tur kan omfatta såväl intellektuella som emotionella och relationella dimensioner. Men jag tror också att den känslomässiga förståelsen ibland kan bana väg för den språkliga och intellektuella förståelsen. Känslan av att detta är något som angår mig kan vara det som gör att man orkar plocka upp sitt lexikon – eller öppna det i mobilen eller surfplattan – för att ta reda på vad ordet man inte förstår betyder.

Sammanfattande reflektion

I efterhand ser jag arbetet med *Vitsvit* inför Athena Farrokhzads besök som lyckat. Eleverna fick tillfälle att utveckla sina språk för att uttrycka tankar och erfarenheter, samtidigt som de mötte samtida svensk poesi. Vi lärare samlades kring ett arbetsområde och prövade nya idéer som visade sig fungera bra. Jag tror att det var en rad faktorer som bidrog till att det blev lyckosamt att prova transspråkande i praktiken just då. Till att börja med var det ett avgränsat moment med ett tydligt mål för såväl elever som lärare. Innehållet var relevant för eleverna och sammanhanget autentiskt. Vidare bidrog variationen av arbetsformer till en dynamisk process där eleverna fick tillfälle att tala, skriva, läsa och lyssna på sina olika språk, samt arbeta individuellt och i grupp med stöd av lärare. Kopplingen mellan enskilda uppgifter och det övergripande målet var tydlig, både för elever och lärare. Till sist var arbetslaget positivt inställt till att testa nya idéer och det fanns drivande personer som ledde arbetet. Det är inte alltid förutsättningarna samspelar så fint, men när det väl sker är läraryrket som mest meningsfullt och givande.

Flerspråkighet på tillväxt

Som lärare ställs man ständigt inför nya svårigheter, samtidigt som en stadig ström av didaktiska modeller och verktyg dyker upp. Att hitta det som fungerar kräver både en teoretisk förståelse och en avstämning mot den verklighet där man själv befinner sig. För mig blev transspråkande en ögonöppnare som både erbjöd en teoretisk beskrivning av den flerspråkiga vardagen jag befann mig i, och ett pedagogiskt förhållningssätt att utgå ifrån i min undervisning. Jag vill lyfta fram en detalj som varit avgörande för mitt eget tänkande. I den amerikanska litteraturen³ om transspråkande mötte jag begreppet *emergent bilinguals*, vilket är ett intressant sätt att beskriva andraspråkstalare. Istället för att se eleverna som inlärare av ett nytt språk blir de individer vars flerspråkighet är på tillväxt. Flerspråkigheten är en del av deras identitet och att främja den är att främja deras tillväxt som människor, helt i linje med den elevsyn som vår svenska läroplan ger uttryck för. Genom att dra nytta av hela sin språkliga repertoar kommer eleven att kunna nå djupare kunskaper och utveckla mer komplexa resonemang. Möjligen ger transspråkande även ett känslomässigt engagemang som kan öka motivationen och stärka relationerna i klassrummet. En annan viktig implikation är att elevens språk är just flerspråkigheten, där olika språk hänger samman i ett enda system. Jag ser framför mig ett träd som växer och där de olika grenarna behöver få lika mycket energi och solljus för att bli starka och hålla i alla väder. Om vi däremot ser en människas olika språk som avgränsade enheter som ska användas ett i taget så kommer vi att missa helheten.

3. Se bland annat Ofelia Garcías förord Theorizing translanguaging for educators i *Translanguaging in Curriculum and Instruction: A CUNY-NYSIEB Guide for Educators*. <https://www.cuny-nysieb.org/wp-content/uploads/2016/04/Translanguaging-Guide-March-2013.pdf>

Hur kommer jag igång?

Begreppet *transspråkande* betonar språk som handling, alltså görandet. Nästa fråga blir följaktligen: Hur gör man? Svaret är att det inte finns något givet arbetssätt. Jag ser snarare transspråkande som ett förhållningssätt som kan bredda din befintliga repertoar av undervisningsmetoder. Det är ett sätt att uppdatera verktygslådan med lite vassare och kraftfullare redskap. Låt möjligheten till en flerspråkig arbetsprocess vara en parameter att ta hänsyn till när du planerar hur eleverna ska arbeta mot ett givet mål. Lägga frågan om vilka språk som ska användas till de övervägande du redan gör i planeringsprocessen: Föreläsning eller eget arbete? Individuellt eller i grupp? Muntligt eller skriftligt? Och så vidare.

Om eleverna arbetar i grupper kan du fundera på om de ska arbeta med elever som talar samma språk eller inte. Kanske finns oväntade konstellationer. I mitt klassrum talade plötsligt en elev från Somalia med en elev från Pakistan med varandra på urdu, fast deras modersmål var somaliska och dari! Genom att prova olika sätt att göra arbetsprocessen flerspråkig kan du hitta former som passar just dina elever. Ibland kan de flerspråkiga arbetsformerna i sig ge upphov till oväntade tillfällen för diskussion och lärande. Till exempel blev översättningen som mina elever gjorde ett tillfälle för muntlig diskussion med fokus på skillnader mellan svenska och elevernas modersmål. Även i andra ämnen betonas det muntliga. Kanske kan man med avstamp i språkliga jämförelser av begrepp ta sig djupare in i de ämnesspecifika diskussionerna?

Kom ihåg att transspråkande inte betyder att eleverna ska använda sina modersmål hela tiden, utan att de på ett strategiskt sätt ska uppmuntras och få tillfälle att dra nytta av dem inom ramen för skolarbetet. Slutprodukten kan mycket väl vara på svenska, men delar av processen sker kanske på modersmålet. Eller tvärtom, beroende på vad du vill uppnå. Allt börjar med att du ställer dig frågan: Hur kan jag använda mig av elevernas flerspråkighet i undervisningen på ett strategiskt och medvetet sätt? Svaret kommer naturligtvis att variera beroende på vilka dina elever är, vilket ämne du undervisar i och vilka verktyg och andra förutsättningar du har. Om du gör det till vana att ha med denna fråga när du planerar din undervisning kommer du förhoppningsvis att hitta arbetsformer som främjar just ditt ämne och dina elevers utveckling. Varför inte se elevernas flerspråkighet som en superkraft? Ingen superhjälte använder sin superkraft hela tiden, men kan plocka fram den när det behövs. Och det är då stordåden sker.

Några förslag på hur arbetsprocessen kan bli flerspråkig

- Välj ut centrala begrepp för ett arbetsområde och introducera dem på elevernas språk tidigt under arbetet eller ge eleverna tid att själva översätta.
- Låt eleverna göra affischer med centrala begrepp och sätt upp i klassrummet eller publicera på den digitala plattform du använder?
- Ge eleverna i läxa att läsa in sig på ett specifikt tema på modersmålet innan du introducerar det på lektionstid.?
- Låt eleverna läsa texter kring samma tema från olika källor och på olika språk. Jämför!
- Erbjud eleverna läromedel och skönlitteratur på olika språk. Flera svenska förlag ger ut sina böcker på flera språk.
- Samarbete med modersmåls lärare och studiehandledare och låt eleverna läsa samma text/bok på två språk.
- Låt eleverna arbeta i språkgrupper kring en uppgift.
- Låt eleverna diskutera på modersmålet och sammanfatta för resten av klassen på svenska.
- Låt eleverna läsa på modersmålet och diskutera på svenska.
- Låt eleverna formulera frågor eller resonemang i skrift på modersmålet och sedan redovisa på svenska.
- Identifiera särskilda svårigheter kopplade till språk eller kulturell bakgrund i ditt ämne, till exempel olika enheter för att mäta, olika berättartraditioner eller olika erfarenheter av samhällssystem/religion. Fokusera särskilt på det en lektion och låt eleverna bidra med sin kunskap.
- Låt eleverna göra en film på modersmålet, till exempel om en bok de har läst eller om centrala begrepp i ett moment. Filmerna kan användas för kamratbedömning och respons.

Några förslag på resurser att dra nytta av

- Lexikon
- Appar och översättningsverktyg på nätet
- Texter på olika språk, till exempel översättningar och böcker med parallelltext
- Inläst litteratur på olika språk
- Digitala resurser på olika språk, till exempel filmer, Wikipedia och tidningar
- Egna språkkunskaper eller språkkunskaper hos kollegor
- Elevernas och vårdnadshavarnas språkkunskaper
- Mångspråkslitteratur på skolbiblioteket, folkbiblioteket eller centrala resurser i din kommun

Glöm inte att fråga bibliotekarien på din skola om du behöver hjälp.

Diskussionsfrågor

- 1.** Hur brukar mina elevers flerspråkighet spontant ta sig uttryck i mitt klassrum? Vilka positiva effekter har jag sett?
- 2.** Hur kan jag planera för att eleverna ska kunna dra nytta av sin flerspråkighet i ett aktuellt moment i mitt ämne?
- 3.** Vilka nycklar till förståelse och centrala begrepp finns i detta moment?
- 4.** Vilka delmoment eller uppgifter i ett kommande arbetsområden skulle kunna ske på elevernas modersmål?
- 5.** Vilka texter eller andra källor på andra språk än svenska skulle jag kunna dra nytta av i min undervisning? Hur ska jag få tag på dem?
- 6.** Finns det områden i mitt ämne där eleverna skulle kunna göra jämförelser utifrån att ha läst texter på olika språk?
- 7.** Inom vilka områden i mitt ämne skulle eleverna kunna nå en högre kognitiv nivå med hjälp av transspråkande?
- 8.** Inom vilka områden skulle elevernas språkliga och kulturella erfarenheter bidra till en djupare förståelse och fler perspektiv att resonera utifrån?
- 9.** Vilka stödstrukturer eller arbetsformer jag redan använder skulle kunna kombineras med transspråkande för att fungera ännu bättre?
- 10.** Hur kan jag skapa ett klimat i klassrummet och skolan där elevernas flerspråkighet är synlig och värdefull?

Tips på vidare läsning

Garcia, Ofelia & Wei, Li (2018). *Translanguaging: Flerspråkighet som resurs i lärandet*. Natur & Kultur Akademisk.

Svensson, Gudrun (2017). *Transspråkande i praktik och teori*. Natur & Kultur

Translanguaging: A CUNY-NYSIEB Guide for Educators av Christina Celic & Kate Seltzer. (2011) <http://www.nysieb.ws.gc.cuny.edu/files/2012/06/FINAL-Translanguaging-Guide-With-Cover-1.pdf>

Translanguaging in Curriculum and Instruction: A CUNY-NYSIEB Guide for Educators av Sarah Hesson, Kate Seltzer och Heather H. Woodley. (2014) <https://www.cuny-nysieb.org/wp-content/uploads/2016/04/Translanguaging-Guide-Curr-Inst-Final-December-2014.pdf>

I dessa två amerikanska guider finns en rad förslag på hur man kan arbeta med transspråkande i ämnesundervisningen, med många konkreta exempel från olika årskurser. Guiden bygger på ett utvecklingsarbete där skolor och forskare samarbetar tätt. Se även webbplatsen www.cuny-nysieb.org där det även finns filmer och annat material.

ANNELIE DREWSEN har arbetat som lärare i svenska som andraspråk på Språkin introduktionsprogrammet och är numera verksam som författare och journalist på heltid. De senaste åren har hon besökt många klasser med nyanlända elever för att arbeta med skönlitteratur och skrivande.

Hennes text tar avstamp i teorin om transspråkande. Konkreta exempel från klassrummet varvas med reflektioner och förankras i teori. Dessutom finns förslag till läsaren samt frågor för reflektion och diskussion.

Texten riktar sig till lärare som undervisar nyanlända elever i årskurs 7–9 eller på Språkin introduktion samt handledare, förstelärare, skolutvecklare eller andra som leder kollegialt lärande.